

**UITVOERINGSPLAN
GEZONDHEID & GALA 2024-2026
GEMEENTE MEIERIJSTAD**

SAMEN GEZONDER TELT!

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Leeswijzer	4
Thema 1: Gezonde leefstijl en bewegen	5
Thema 2: Gezonde sociale omgeving	8
Thema 3: Gezonde groene omgeving	10
Thema 4: Toegankelijke zorg	12
Thema 5: Gelijke kansen op gezondheid	14
Financieel	16

INLEIDING

In de gemeente Meierijstad staat de gezondheid van onze inwoners centraal. Met dit uitvoeringsplan Gezondheid 2024-2026 wil Gemeente Meierijstad de komende jaren gericht inzetten op het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van alle inwoners en uitvoering geven aan de gezondheidsnota Meierijstad 2024 'Samen Gezonder Telt!'.

Dit uitvoeringsplan biedt een kader voor beleid en activiteiten die gericht zijn op preventie, zorgverbetering en het creëren van een gezonde leefomgeving.

In een tijd waarin gezondheidsuitdagingen toenemen, zoals de vergrijzing en de groeiende prevalentie van chronische ziekten, is het essentieel om proactief te handelen. Inzet en nauwe samenwerking met de andere beleidsdomeinen zoals o.a. sport, fysieke omgeving en jeugd is essentieel. Door samenwerking met lokale zorg- en welzijnsinstellingen, onderwijs, maatschappelijke organisaties en inwoners zelf, streeft gemeente Meierijstad naar een integrale aanpak. Meierijstad wil niet alleen de gezondheidszorg verbeteren, maar ook een cultuur van gezondheid bevorderen, waarin bewegen, gezonde voeding en sociale verbondenheid centraal staan. Dit sluit aan bij de ambities uit het Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de vertaling van deze akkoorden zijn daarom ook terug te lezen in dit plan.

Dit uitvoeringsplan is het resultaat van uitgebreide gesprekken met betrokken partijen en het verzamelen van data over de lokale gezondheidssituatie in onze gemeente. Het is opgesteld vanuit de 5 thema's uit de gezondheidsnota. In het uitvoeringsplan is per thema de ambitie, het beleid, de huidige stand van zaken en de acties die horen bij de ambitie terug te lezen.

Thema 1: Gezonde leefstijl en bewegen

Thema 2: Gezonde sociale omgeving

Thema 3: Gezonde groene omgeving

Thema 4: Toegankelijke zorg

Thema 5: Gelijke kansen op gezondheid

Kanttekening

Voor de uitvoering van dit gezondheidsplan is gemeente Meierijstad gedeeltelijk afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen rondom IZA en GALA. Daarnaast spelen de bezuinigingen in het gemeentefonds ook een rol. Dit kan van invloed zijn op de interventies voor 2026.

LEESWIJZER

In dit uitvoeringsplan staan de thema's uit de gezondheidsnota omschreven met de bijbehorende ambities. Maar gezondheid omvat meer dan alleen deze thema's en ambities. Bijna alle interventies die gemeente Meierijstad uitvoert, dragen bij aan een gezondere wereld. Gezondheid is een heel breed begrip en raakt alle domeinen. Heel veel interventies dragen bij aan gezondheid, maar zijn niet opgenomen in dit uitvoeringsplan. Dit komt omdat zij staan beschreven in andere uitvoeringsplannen, akkoorden en gemeentelijke nota's. Dit komt ook doordat deze worden gecoördineerd vanuit aanpalende domeinen.

Naast de gemeente zijn er veel verschillende partijen die met activiteiten bijdragen aan een meer vitale inwoner.

Een partij die veel doet op het gebied van gezondheid is de GGD Hart voor Brabant. Zij richten zich op publieke gezondheid: de taken die de overheid op zich neemt om de gezondheid van iedereen te beschermen, bevorderen en te bewaken. Een groot gedeelte van deze taken worden uitgevoerd vanuit de Wet Publieke Gezondheid. Hieronder vallen onder andere: jeugdgezondheidszorg, medische milieukunde, infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitoren en gezondheidsvoorlichting. Naast de wettelijke taken voert de GGD Hart voor Brabant ook aanvullende taken uit. Deze zijn afgestemd op het lokale beleid van iedere gemeente. De wettelijke taken die de GGD uitvoert zijn niet opgenomen in dit uitvoeringsplan. Een aantal aanvullende taken wel.

In dit uitvoeringsplan wordt een beeld geschetst van de huidige situatie in Meierijstad en daar waar mogelijk per kern. Diverse cijfers uit monitoren van GGD geven een beeld van de situatie in Meierijstad, waarbij de kanttekening geplaatst moet worden dat de monitoren niet jaarlijks uitgevoerd worden. Deze cijfers zijn dus een afspiegeling van het jaar 2021/2022. Wanneer er gebruik gemaakt is van een andere bron voor cijfers, dan wordt dit apart vermeld.

THEMA 1: GEZONDE LEEFSTIJL EN BEWEGEN

Ambities Gezondheidsnota Meierijstad

1. Ouderen worden vitaler ouder en hebben minder risico op een valletsel
2. Minder alcohol- en drugsgebruik bij jongeren, onder andere door denormalisering

HUDIGE SITUATIE IN MEERIJSTAD

In Meierijstad voldoet 44 % van de inwoners in de leeftijd van 18 tot en met 64 jaar aan de Beweegrichtlijn. Hiermee scoren we lager dan landelijk, waar dit 50 % is. Inwoners van 65 jaar en ouder in Meierijstad scoren met 44 % juist hoger dan landelijk 39%. Door middel van leefstijlprogramma's en campagnes wordt bij inwoners bewustzijn en motivatie gecreëerd, met als doel dat inwoners aan de beweegrichtlijn voldoen.

Uit cijfers van 2020 blijkt dat 3% van de inwoners in Meierijstad, van 65 jaar en ouder, in of rondom huis gevallen zijn. Nijnsel, Boskant en Olland wijken hier met 11% zeer negatief vanaf. Waarbij Nijnsel, Boskant en Olland met 11% zeer negatief hiervan afwijken. Daarnaast is er een grotere groep met een verhoogd valrisico. Valletsel veroorzaakt vervolgens veel zorgkosten en tast het zelfredzaam vermogen van ouderen aan. Daardoor wordt zelfstandig thuis wonen vaak lastiger. De ketenaanpak valpreventie moet zorgen voor minder valincidenten door tijdige en laagdrempelige toegang tot (valpreventief) sport- en beweegaanbod. Met de ketenaanpak valpreventie wil gemeente Meierijstad effectieve interventies opzetten met betrokken stakeholders als het Paramedisch Platform Meierijstad (PPM), huisartsen, woningcorporaties en interne collega's van atelier Sterck.

Onder- en overgewicht zijn belangrijke thema's waar de gemeente door middel van de ketenaanpak Overgewicht en Obesitas diverse interventies op uit zet. Denk hierbij aan de JOGG-aanpak, die zich richt zich op alle kinderen en jongeren in Nederland van 0 t/m 23 jaar. Deze aanpak is erop gericht om de leefomgeving van kinderen gezond te maken door te werken vanuit vijf essentiële voorwaarden (Politiek-bestuurlijk draagvlak, Publiek-private samenwerking, Gedeeld eigenaarschap, Communicatie en Monitoring & evaluatie).

Bij de netwerkaanpak KnGG (Kind naar Gezond Gewicht) staan het kind en de samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein centraal. Overgewicht of obesitas is aanleiding om in gesprek te gaan. Vanuit daar wordt gekeken naar achterliggende oorzaken, de huidige situatie en ondersteuning van het kind en gezin.

Voor volwassenen is er onder andere het Gezondheidsloket in samenwerking met het Jeroen Bosch Ziekenhuis. Een aantal cijfers die weergeven waarom aandacht voor dit thema van groot belang is:

- 49 % van de inwoners in de leeftijd 18 - 64 jaar heeft overgewicht of obesitas. De kern Sint-Oedenrode wijkt positief af van dit cijfer met een percentage van 36 %.
- Bij 13 % van de inwoners in de leeftijd 0 - 11 jaar in Nijnsel, Boskant, Olland en Veghel-West is sprake van ondergewicht.
- In de wijken Veghel-Zuid 1 en 2 heeft 16 % van de inwoners 0 - 11 jaar overgewicht en in Veghel-West is dit 14 %.
- 6 % van de inwoners 0 - 11 jaar in de wijken Veghel-Zuid 1 en 2 en Erp hebben obesitas.

Gemeente Meierijstad zet stevig in op het denormaliseren van alcohol- en drugsgebruik. SKIP is een regionaal domein overstijgend project waarbij volop ingezet wordt op het denormaliseren van drugs. Gemeente Meierijstad is zeer betrokken bij dit project en voorzitter van de bestuurlijke stuurgroep. Daarnaast wordt er door gemeente Meierijstad veel aandacht geschonken aan preventie door middel van campagnes en informatieavonden. Deze informatieavonden worden in samenwerking met andere stakeholders georganiseerd. Dit is ook nodig gezien gemeente Meierijstad op een aantal vlakken negatief afwijkt ten opzichte van de rest van de regio Hart voor Brabant en / of Nederland.

- 33 % van de jongeren 2/4VO dronk in de 4 weken voorafgaand aan het onderzoek in 2021, ten opzichte van 31 % landelijk.
- 45 % van de ouders in Meierijstad vinden 16 / 17 jaar een verantwoorde leeftijd om alcohol te drinken, tegenover 40 % in de regio.
- In Meierijstad was in 2022 een enorme stijging van het aantal bekeurde bestuurders die reden onder invloed, van 150 in 2021 naar 245 in 2022.
- 19 % van de volwassen inwoners van Meierijstad zijn overmatige drinkers, waarbij de kern Erp negatief afwijkt met 30 %.
- Slechts 33 % van de inwoners van Meierijstad halen de norm van niet drinken of maximaal 1 glas per dag.
- Er zijn 3 wijken met veel zware drinkers; Schijndel-Centrum met 27 %, Sint-Oedenrode en Veghel-Oost met 22%.

Interventies:

Versterking leefstijlprogramma's

- Het helpen en ondersteunen bij de organisatie van evenementen en programma's die zich richten op vitaal ouder worden preventie en leefstijl van ouderen. Zoals bijvoorbeeld de Vitaliteitsdagen en Meierijstad Vitaal. Dit gebeurt doorlopend in 2024, 2025 en 2026 en hoort bij de structurele activiteiten.

Ketenaanpak valpreventie

- In 2024 is gestart met Project Leefsamen: Er wordt een slim alarmeringssysteem in de woning geplaatst, waardoor mensen uit het sociale netwerk in staat zijn om de oudere te helpen bij noodsituaties;

- In 2024 is de ketenaanpak valpreventie opgestart en deze heeft een doorloop voor de komende jaren.

Aanpak overgewicht en obesitas

- De ketenaanpak Overgewicht en Obesitas voor volwassenen wordt verder uitgebreid in 2025.
- Daarnaast loopt KnGG door in 2024 en 2025, met als een van de doelen om de implementatie klaar te hebben in 2025.
- Vanuit het sportakkoord loopt de pilot 'Gratis water en fruit bij sportkantines'.

Regionaal drugsproject (SKIP)

- Met behulp van het regionale drugsproject SKIP wordt er een structurele ontmoediging van normalisering van nagestreefd, onder inwoners in de hele regio Oost-Brabant. In 2024, 2025 en 2026 streeft gemeente Meierijstad naar de volgende resultaten:
- Het percentage jongeren dat op enig moment in de afgelopen 4 weken alcohol gedronken heeft is 31% of minder (33% in 2021).
- Het percentage ouders dat positief staat ten opzichte van alcoholgebruik door 16-17-jarigen in 2027 is 40% of minder (45% in 2021).
- Het percentage jongvolwassenen (16-17 jaar) met een positieve attitude ten aanzien van het gebruik van drugs is ten opzichte van cannabis 56% of lager (in 2021 59%), xtc 31% (34% in 2021) en tripmiddelen 22% of lager (24% in 2021), lachgas, amfetamine, cocaïne en nieuwe psychoactieve stoffen 9% of lager (10-11% in 2021).

Preventie & Leefstijlcampagnes

- De gemeente gaat door met activiteiten gericht op preventie zoals de samenwerking met Novadic Kentron en deelname aan de signaleringsoverleggen in Veghel en Schijndel/Sint Oedenrode. Daarnaast wordt via diverse leefstijlcampagnes ingezet op bewustwording bij inwoners van Meierijstad over het belang van een gezonde leefstijl. Dit gebeurt doorlopend in 2024, 2025 en 2026 en hoort bij de structurele activiteiten.

Ambitie / Doelstelling	Monitoring / meetinstrument
Ouderen worden vitaler ouder	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (bewegen, leefstijl en gedrag, ervaren gezondheid)
Ouderen hebben minder risico op een valletsel	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (bewegen)
Meer inwoners hebben een gezond gewicht	GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (overgewicht)
Jongeren gebruiken minder alcohol	GGD Gezondheidsmonitor Jeugd Meierijstad (Alcohol)
Drugsgebruik is gedenormaliseerd en minder jongeren gebruiken drugs	SKIP monitor

THEMA 2: GEZONDE SOCIALE OMGEVING

Ambities Gezondheidsnota Meierijstad

Er is een sterke sociale basis met voldoende laagdrempelige mogelijkheden voor inwoners om elkaar te ontmoeten, te ondersteunen en de buurt aantrekkelijker te maken.

Het thema 'Gezonde sociale omgeving' is divers en raakt niet alleen gezondheid, maar juist ook vele andere aspecten binnen het sociaal domein. We geven hieronder wel een korte toelichting over de vele aspecten die dit thema raken, maar werken de diverse interventies hier niet uit. Veel van de interventies zijn namelijk al uitgewerkt in andere beleidsplannen. In dit uitvoeringsplan ligt de focus op dat wat echt het gezondheidsbeleid raakt en de genoemde interventies zijn dus ook enkel de interventies vanuit het gezondheidsbeleid.

Huidige situatie in Meierijstad

Meierijstad doet het goed op het gebied van vrijwilligerswerk. Het percentage inwoners wat vrijwilligerswerk doet is hoger dan in de GGD-regio Hart voor Brabant. Over het algemeen geven de wijk- en gemeenschapshuizen wel aan last te hebben van teruglopende interesse en een teruglopend aantal vrijwilligers.

In Meierijstad zijn tientallen wijk- en gemeenschapshuizen alsmede andersoortige inloopvoorzieningen. De gebruikers van deze voorzieningen zijn vooral actieve ouderen. In de Leefbaarheidsmonitor (2022) zijn kernen en wijken met een lage score op 'Verbondenheid' Nijnsel, Bloemenwijk Schijndel, en Veghel-Zuid.

Een andere bij dit thema is Welzijn op Recept. Via Welzijn op Recept worden patiënten door de huisarts verwezen naar de welzijnscoach. Welzijn op Recept is in hoge mate een vorm van integrale zorg. Integrale zorg is een andere manier van organiseren waarbij de patiënt/inwoner en zijn hele leven centraal staat. Voor Welzijn op Recept betekent dit dat zorg en welzijn nauw met elkaar samenwerken om

samen de juiste zorg te kunnen leveren. Welzijn op Recept heeft veel raakvlakken met eenzaamheid, sociale basis en mentale klachten.

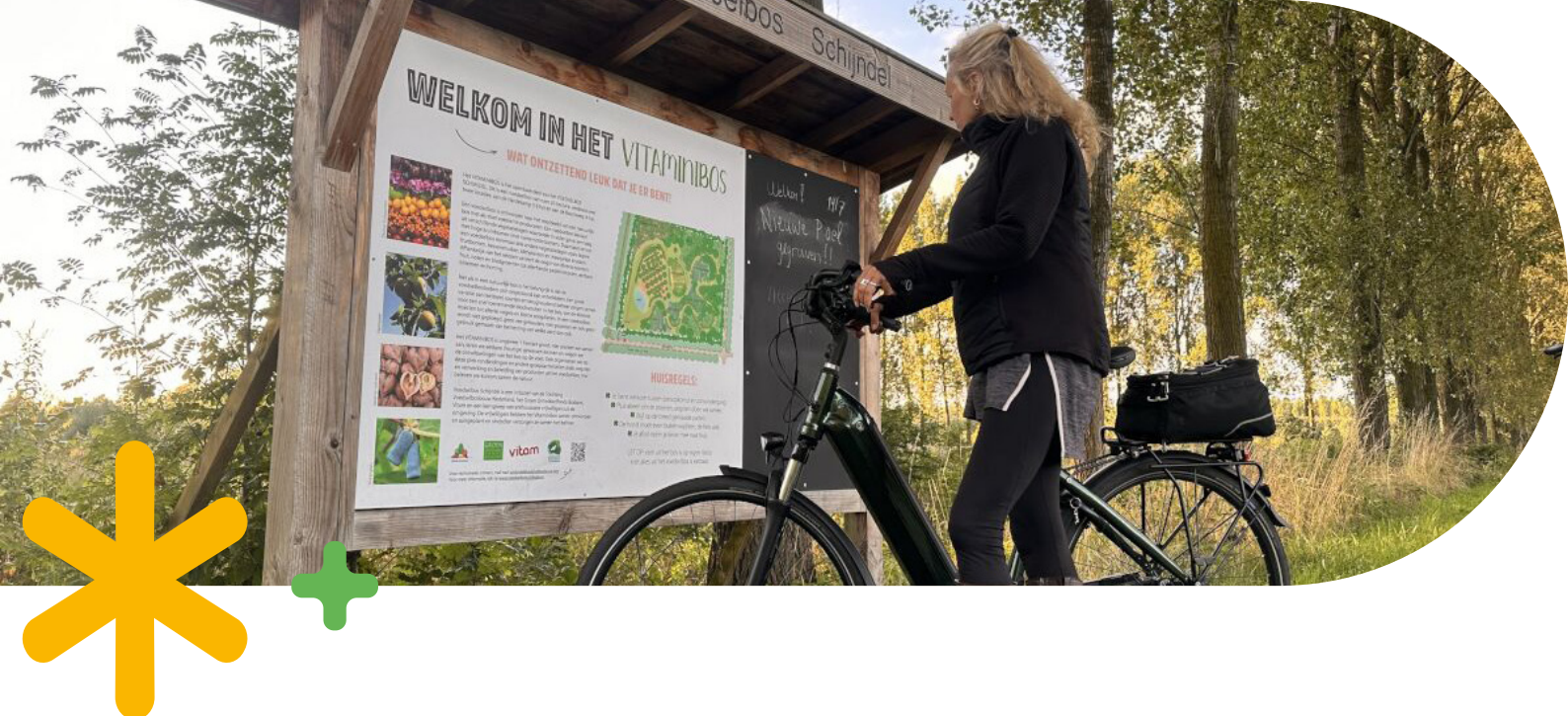
Welzijn op Recept loopt al sinds 2020 in Meierijstad. Ondertussen werken alle huisartsenpraktijken in Meierijstad mee aan dit project. In 2025 gaan ook de paramedici starten met verwijzen via Welzijn op Recept.

Betreft mantelzorg laat de GGD-monitor zien dat 19% van de volwassen inwoners mantelzorg verleent en 5% van de mantelzorgers zwaar belast is. De overbelasting wordt vooral aangegeven door de doelgroep 65+. Gemiddeld verlenen zij 15 uren mantelzorg per week. Vrouwen zijn het sterkst vertegenwoordigd in de groep mantelzorgers. Het project "Duurzame Mantelzorg Meierijstad" op initiatief van Senior-Rooi is in 2022 van start gegaan. In 2024 is een wetenschappelijk verantwoord onderzoek in Meierijstad uitgevoerd onder mantelzorgers ouder dan 24 jaar. Met de uitkomsten van dit onderzoek gaan diverse integrale werkgroepen aan de slag.

Interventies:

- Welzijn op recept
 - In 2024 is Welzijn op Recept uitgebreid naar alle huisartsenpraktijken in Meierijstad.
 - In 2025 gaat Platform Paramedici Meierijstad deelnemen aan Welzijn op Recept.
- Duurzame mantelzorg in Meierijstad
 - In 2024 is het wetenschappelijk onderzoek naar mantelzorg in Meierijstad uitgevoerd.
 - In Q4 2024 is een werkconferentie gehouden rondom de uitkomsten van dit wetenschappelijk onderzoek.
 - In 2025 worden aanbevolen interventies verder uitgewerkt.

Ambitie / Doelstelling	Monitoring / meetinstrument
Welzijn op Recept zorgt voor een afbuiging van zorg naar welzijn.	Sociaal Werk Meierijstad
Mantelzorgers voelen zich gehoord en gesteund in Meierijstad en geen enkele mantelzorger is overbelast.	GGD Gezondheidsmonitor

THEMA 3: GEZONDE GROENE OMGEVING

Ambities Gezondheidsnota Meierijstad

In de gemeentelijke ruimtelijke planvorming hebben de gezondheidsaspecten voor inwoners een hoge prioriteit.

Huidige situatie in Meierijstad

Er is een nadrukkelijke relatie tussen gezondheid en de fysieke leefomgeving. Daarover wordt de laatste jaren in de aanloop naar de Omgevingswet, waarin gezondheid een nadrukkelijk thema is, steeds meer onderzoek gepubliceerd.

Met ingang van de nieuwe omgevingswet is gezondheid een vast onderdeel van de belangenafweging in ruimtelijk beleid. Ook doen gemeenten aanpassingen in de omgeving om onder andere beweging te stimuleren en voldoende prikkels voor een gezonde leefstijl te creëren. Bij beleidsontwikkeling is er meer verbinding tussen het fysieke en het sociale beleidsdomein. Maar hoe staat Meierijstad er nu voor?

Er is in de gemeente Meierijstad veel veehouderij en veel mensen wonen in de buurt van een veehouderij, maar ze zijn hier over het algemeen niet erg bezorgd over. Hier blijft gemeente Meierijstad ook de komende jaren wel aandacht voor houden. In bestemmingsplannen en verordeningen worden normen gesteld wat betreft geur- en geluidsoverlast en voldoende afstand tussen bewoners en industrie. Dit draagt bij aan de gezondheidsbescherming van de inwoners.

In 2022 is het project 'Gezonde Buurt De Bunders' gestart om de buurt De Bunders in te richten met groene speel- en ontmoetingsplekken en laagdrempelige sportvoorzieningen. In de wijken van Veghel is men minder tevreden over de hoeveelheid groen ten opzichte van de andere wijken én ten opzichte van andere Brabantse gemeenten.

Meierijstad blijkt een relatief goede beweegvriendelijke omgeving te hebben. Maar liefst 86 % van de inwoners in de leeftijd 18-64 jaar vindt zijn of haar buurt aantrekkelijk om in te bewegen. In de kernen

Nijnsel, Boskant en Olland is dit zelfs 96 %. Desondanks ervaren inwoners drempels om aan de beweegnorm te voldoen, zoals te lezen bij thema 1 Gezonde leefstijl en bewegen. Waar dit door komt dient nader onderzocht te worden.

De wijken Schijndel-West, Schijndel-Oost en Veghel-West scoren relatief hoog op het ervaren van belemmeringen voor hun kind om buiten te spelen.

Vanaf 2025 is er een werkwijze bij ruimtelijke planvorming waarbij gewerkt wordt met een gezondheidstoets. Het doel is een fysieke leefomgeving waarin gezond gedrag gestimuleerd wordt.

In 2025 gaat de gemeente Meierijstad bekijken waar de Gezonde Wijkaanpak uitgebreid kan worden. Het betreft hier een integrale gebiedsaanpak waar beheer en inrichting van de openbare ruimte samen kunnen komen met thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie, spelen en bewegen en toegankelijkheid in nauwe samenwerking met de wijk.

Interventies:

- Gezonde wijkaanpak
 - In de wijken Kienehoef en Schijndel-Noord is in 2024 gestart met de gezonde wijkaanpak. Dat is een overheidsprogramma dat zich richt op het versterken van gezondheid en welzijn van bewoners in een wijk, buurt of dorp. Bewoners en professionals werken hierbij samen. Bijvoorbeeld het vergroten van de biodiversiteit in de wijk en het aanbrengen van groenere speel- en ontmoetingsplekken.
In 2025 gaat de gemeente Meierijstad bekijken waar de Gezonde Wijkaanpak uitgebreid kan worden.
 - In 2024 en 2025 het rookvrij maken van gemeentelijke speeltuinen, OV-haltes, schoolpleinen en gemeentelijke gebouwen door samenwerking met gemeente en partners, wijkbesturen om het daar op de agenda te krijgen en samenwerking met de JOGG regisseur.
- Samenwerking ruimtelijk domein en gezondheid
 - Het Sociaal Domein en Ruimtelijk Domein werken in 2024, 2025 en 2026 samen aan een nieuwe omgevingsvisie.
 - Sociaal domein neemt deel aan de intaketafel en geeft advies.
 - Op 1 januari 2027 moeten gemeenten beschikken over een omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet.

Ambitie / Doelstelling	Monitoring / meetinstrument
In de gemeentelijke ruimtelijke planvorming hebben de gezondheidsaspecten voor inwoners een hoge prioriteit	Brabantse Omgevingsscan (BRoS)
Iedere inwoner vindt zijn buurt aantrekkelijk om in te bewegen en voldoet daarmee aan de Beweegnorm.	GGD monitor

THEMA 4: TOEGANKELIJKE ZORG

Ambities Gezondheidsnota Meierijstad

Het voorkomen en terugdringen van mentale klachten bij jongeren, volwassenen en nieuwkomers.

Huidige situatie in Meierijstad

In de gezondheidsnota van gemeente Meierijstad is op dit thema voornamelijk aandacht besteed aan het voorkomen en terugdringen van mentale klachten. Dit onderdeel is ook een specifiek aandachtspunt vanuit het gezondheidsbeleid. Echter is het thema 'Toegankelijke Zorg' natuurlijk veel breder en gaat het hierbij om toegankelijkheid van alle ondersteuning en zorg voor de inwoners van Meierijstad. Dit zijn echter aandachtsgebieden van andere collega's binnen Sociaal Domein en daarom zal er in dit uitvoeringsplan slechts kort bij stil worden gestaan.

Uit regionale cijfers blijkt dat heel veel jongvolwassenen (leeftijd 16-24) eenzaam zijn, namelijk 63%. In de leeftijd 18 - 64 jaar is het percentage eenzaamheid in Meierijstad 43%, waarvan 28 % aangeeft zich emotioneel eenzaam te voelen. Veghel-West wijkt hier opvallend vanaf met 56% eenzaamheid waarvan 41 % emotioneel eenzaam.

Sinds 2018 heeft gemeente Meierijstad een lokale coalitie Een tegen Eenzaamheid. Dit samenwerkingsverband houdt zich bezig met het voorkomen, signaleren en bestrijden van eenzaamheid in Meierijstad. De coalitie werkt aan de hand van een plan van aanpak met jaarlijkse doelen op het gebied van bewustwording, signalering, preventie en de vindbaarheid van het aanbod.

In Meierijstad heeft 10 % van de inwoners 18 - 64 jaar een hoog risico op een angststoornis of depressie. Erp wijkt hier zeer positief vanaf met maar 0,8 %. Er is een groot verschil tussen inwoners met een migratieachtergrond en niet-migranten; waarbij inwoners met een migratieachtergrond veel vaker last hebben van psychische klachten. Gemeente Meierijstad wil meer inzicht krijgen in de mentale problematiek bij mensen met een migratieachtergrond en doet hiervoor een onderzoek, waarna er passende interventies uitgezet zullen worden.

De mentale gezondheid onder jongeren is in Meierijstad positiever ten opzichte van de cijfers in de

regio. 36 % van de jongeren 2/4VO voelen zich gestrest. Dit is een lager percentage ten opzichte van de rest van de regio, waar het 43 % was. 19 % van deze jongeren had in 2021 last van psychische klachten, ten opzichte van 25 % in de regio. BRON: GGD Brabantscan (2021) Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2e en 4e klas VO. Preventieve activiteiten voor het verbeteren van mentale problematiek bij jeugd en volwassenen zijn onder andere extra inzet vanuit Ypse. Extra inzet gericht is op preventie en extra inzet van schoolmaatschappelijk werk specifiek in Schijndel op EBC Noord, vanwege meer dan gebruikelijke heftige problematiek.

Nog een opvallend cijfer is de stijging in suïcides in de afgelopen jaren in de doelgroep 18 - 64 en 65 jaar en ouder. Dit is zowel in Meierijstad als in de regio Hart voor Brabant te zien. 11,6 zelfdodingen vinden plaats in Noord-Brabant (2023) per 100.000 inwoners. De provincie heeft daarmee, rekening houdend met het aantal inwoners, méér zelfdodingen per 100.000 inwoners dan het landelijk zelfdodingscijfer (10,4).

De toevoeging van de Wet Integrale Suïcidepreventie aan de Wet Publieke Gezondheid (PG) zorgt ervoor dat suïcidepreventie een vaste, structurele plek krijgt binnen het gezondheidsbeleid. Op lokaal niveau betekent dit dat gemeenten nu de taak hebben om gerichte acties en plannen te ontwikkelen om suïcides te voorkomen.

Andere onderdelen die passen bij dit thema zijn het in stand houden én doorontwikkelen van alle WMO voorzieningen. Ook het voorkomen dan wel terugdringen van wachtlijsten is een urgent onderdeel dat past bij dit thema en waar beleidsmedewerkers van het sociaal domein veel aandacht aan schenken. Vanaf 2025 is toezicht en handhaving WMO regionaal georganiseerd en wordt er gestart met uitvoering hierop. Dit doen we om zo uiteindelijk te komen tot kwalitatieve en passende WMO zorg en ondersteuning.

Interventies:

- Een tegen eenzaamheid
 - De lokale coalitie heeft al jaren structureel een aanbod gericht op eenzaamheid en hier blijft gemeente Meierijstad ook de komende jaren op inzetten.
- Preventie mentale problematiek jeugd en volwassenen
 - Er is al enige tijd extra aanbod gericht op preventie van mentale problematiek. Een voorbeeld hiervan is de STORM-aanpak. Hier blijft gemeente Meierijstad op inzetten in 2025.
- Suïcidepreventiebeleid ontwikkelen en implementeren
 - Met de nieuwe Wet Integrale Suïcidepreventie wordt suïcidepreventie beleid een vast onderdeel van het 4-jaarlijks gezondheidsbeleid. De landelijke agenda suïcidepreventie vormt de leidraad voor lokaal suïcidepreventiebeleid. In 2025 vertaalt Meierijstad dit naar eigen beleid.

Ambitie / Doelstelling	Monitoring / meetinstrument
Het voorkomen en terugdringen van mentale klachten bij jongeren	GGD Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen en Jeugd
Het voorkomen en terugdringen van mentale klachten bij volwassenen	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen
Daling van suïcide cijfers	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en ouderen

THEMA 5: GELIJKE KANSEN OP GEZONDHEID

Ambities Gezondheidsnota Meierijstad

Bereiken en ondersteunen van inwoners met een gezondheidsachterstand.

Huidige situatie in Meierijstad

In de gezondheidsnota van gemeente Meierijstad is op dit thema voornamelijk aandacht besteed waaraan in vergelijking met mensen met een laag inkomen en laag opleidingsniveau, leven mensen met een hoog inkomen en hoog opleidingsniveau gemiddeld genomen zes jaar langer én vijftien jaar langer in goede gezondheid. Sociaaleconomische factoren zoals voldoende bestaanszekerheid, het volwaardig kunnen participeren in de samenleving, het beschikken over een sociaal netwerk, een prettige fysieke leefomgeving en voldoende toegang tot passende zorg en ondersteuning spelen een grote rol bij de mate van gezondheid en veerkracht die mensen ervaren. In kwetsbare wijken/buurtten hebben inwoners vaak te maken met een stapeling van problemen. Denk aan financiële zorgen, werkloosheid, laaggeletterdheid en beperkte gezondheidsvaardigheden. Tegelijkertijd spelen er problemen op buurtniveau zoals onveiligheid, geluidsoverlast, slecht onderhouden woningen en openbare ruimte. Deze factoren in de sociale en fysieke leefomgeving dragen bij aan het ontstaan van chronische stress. Stress is een belangrijke oorzaak voor ongezondheid en een verminderd vermogen om eigen regie te voeren. Binnen het Sociaal Domein is op veel vlakken aandacht voor deze problematiek. Zo zijn er bijvoorbeeld meerdere interventies rondom het terugdringen van armoede, maar deze worden uitgevoerd vanuit een ander thema en zijn daarom niet opgenomen in dit uitvoeringsplan.

Binnen Meierijstad zien we een aantal kernen met veel gezondheidsachterstanden:

- Veghel-West
- Nijnsel, Olland en Boskant
- Schijndel-Oost en Wijbosch
- Veghel-Zuid
- Schijndel-Centrum
- Schijndel-Boschweg
- Schijndel-West

Gezien de hierboven beschreven gevaren van gezondheidsachterstanden is het van groot belang om extra focus en aandacht voor deze wijken te hebben.

Er is een projectmedewerker 'Digitaal burgerschap' die door middel van diverse acties en projecten bijdraagt aan het verkleinen van de digitale kloof. Dit gebeurt in samenwerking met onder andere de bibliotheek.

Een ander belangrijk onderdeel van dit thema is de aandacht voor kinderen bij de start van hun leven. De eerste 1000 dagen van een kind, van voor de bevruchting tot de tweede verjaardag, blijken cruciaal voor de groei en ontwikkeling van een kind en voor de gezondheid en het welzijn op volwassen leeftijd. In de wijken Schijndel Boschweg Noordoost / Zuidwest, Schijndel-West, Veghel-Zuid 1 en 2 en Veghel-West wonen de meeste gezinnen met nog ongebooren of zeer jonge kinderen in een kwetsbare situatie. Met de ketenaanpak Kansrijke Start wordt er regionaal, subregionaal en lokaal stevig beleid gevoerd op dit onderdeel. Lokaal is gemeente Meierijstad bijvoorbeeld gestart met het aanbieden van inzet van een lactatiekundige en de mogelijkheid om borstkolfapparatuur te huren.

Er zijn in 2024 regionaal mooie stappen gezet en ook al resultaten behaald voor de Ketenaanpak Kansrijke Start. Kansrijke Start is een beweging die een lange adem vergt en waarvoor de komende jaren ook nog de nodige aandacht voor blijft.

Voor het basisonderwijs en speciaal onderwijs is vanaf 2025 ook de mogelijkheid om de jeugdarts in zetten bij casuïstiek rondom ziekteverzuim van leerlingen. Voorheen was deze mogelijkheid er alleen voor het voortgezet onderwijs. In Schijndel is de kinderwerker gestart. De kinderwerkers ontwikkelen, organiseren en coördineren wekelijkse activiteiten voor kwetsbare kinderen en hun ouders in de wijk/ buurt. Zij zijn voor deze doelgroep een vraagbaak en signaleren zorgen om kinderen.

Vanuit de gemeente zijn er binnen atelier Uitvoering Sociaal Domein twee Wmo-consulenten, die binnen de teams als expertise de kennis van Q-koorts en Long-Covid hebben. In 2025 wil de gemeente minimaal één grotere bijeenkomst organiseren voor professionals en de betrokken Q-koorts en Long-Covid-cliënten. Een andere ambitie is om de samenwerking tussen Q-uestion en gemeente Meierijstad te versterken.

Interventies:

- Kansrijke start
 - In 2024 en 2025 is een Projectleider kansrijke start en een Lokale coördinator kansrijke start beschikbaar.
- Digitale kloof verkleinen
 - Projectmedewerker 'Digitaal burgerschap' werkt in 2024 en 2025 aan het verkleinen van de digitale kloof.
- Ondersteuning inwoners Q-koorts / Long Covid
 - Passende, specifieke ondersteuning voor inwoners met Q-koorts en / of Long-covid, zoals beweegprogramma's en lotgenoten contact in 2024 en 2025.
 - Samenwerking versterken Q-uestion in 2025 en 2026.

Ambitie / Doelstelling	Monitoring / meetinstrument
Er zijn minder kinderen die geboren worden en / of opgroeien in een kwetsbare omgeving.	GGD Gezondheidsmonitor
Meer inwoners kunnen succesvol participeren in het digitale landschap.	GGD Gezondheidsmonitor
Inwoners met Q-koorts / Long Covid voelen zich gezien en gesteund.	Interne data

FINANCIEEL

Voor het taakveld van volksgezondheid zijn binnen de begroting middelen opgenomen. Het grootste deel van de raming is voor de gemeentelijke bijdrage aan de GGD Hart voor Brabant (voor 2024 € 3.565.000). Verder hebben we een vrij te besteden uitvoeringsbudget dat onderdeel uitmaakt van de raming van het totale budget voor volksgezondheid.

Hiernaast hebben we nog via het Rijk de beschikking over GALA middelen. Deze moeten jaarlijks worden verantwoord richting het Rijk.

Totale budget volksgezondheid 2024 (taakveld 7.1):	€ 3.644.000
Uitvoeringsbudget 2024:	€ 60.000
GALA middelen 2024:	€ 1.471.000

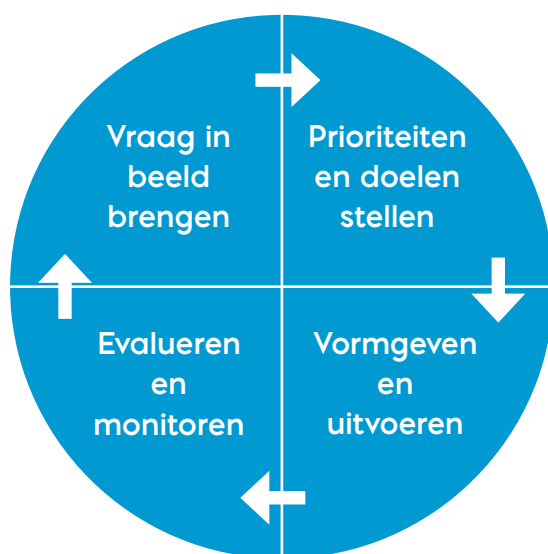
Totale budget volksgezondheid 2025 (taakveld 7.1):	€ 3.869.000
Uitvoeringsbudget 2025:	€ 33.000
GALA middelen 2025:	€ 1.471.000

Totale budget volksgezondheid 2026: (taakveld 7.1):	€ 3.867.000
Uitvoeringsbudget 2026:	€ 33.000
Gala middelen 2026:	

Activiteit	Dekking	Stakeholders
Ketenaanpak valpreventie	GALA	Sterck Paramedisch Platform Meerijstad Woningbouw coöperatie
Aanpak overgewicht en obesitas	GALA	Sterck Paramedisch Platform Meerijstad GGD HvB Huisartsen
Versterking leefstijlprogramma's	Uitvoeringsbudget	WMO
Regionaal drugsproject (SKIP)	GALA en Deelproject Drugs	Novadic Kentron
Preventie & Leefstijlcampagnes	GALA	GGD HvB
Inloop en ontmoeten in de wijk	GALA en uitvoeringsbudget	Sociaal Werk Meerijstad
Welzijn op recept	GALA	Huisartsen Sociaal Werk Meerijstad Paramedisch Platform
Extra aandacht en ondersteuning voor mantelzorgers	GALA	Sociaal Werk Meerijstad
Omgevingsvisie	GALA	Gemeente
Samenwerking ruimtelijk domein en gezondheid	GALA	Gemeente
Een tegen eenzaamheid	GALA en Uitvoeringsbudget	Gemeente Sociaal Werk Meerijstad Join Us
Onderzoek en programma aanpak mentale problematiek bij mensen met een migratie-achtergrond	GALA	Labyrinth
Preventie mentale problematiek jeugd en volwassenen	Uitvoeringsbudget	Gemeente GGD HvB Scholen
Suïcidepreventiebeleid ontwikkelen en implementeren	Uitvoeringsbudget	Gemeente
Kansrijke start	GALA	GGD HvB
Digitale kloof verkleinen	GALA	Gemeente KBO Bibliotheek
Q-koorts / Long Covid	Overige kosten	WMO Fysiotherapie

Borging

Het uitvoeringsprogramma laat zien hoe Gemeente Meierijstad zijn gezondheidsbeleid vertaald naar de lokale praktijk. Om succesvol beleid te blijven voeren is het belangrijk dat er aandacht is voor borging. Gezondheidsbeleid opstellen en lokaal implementeren is de eerste stap, zorgen dat het beleid effectief is en blijft moet daarop volgen. Gemeente Meierijstad zorgt voor borging van het gezondheidsbeleid door effectief met de beleidscyclus te blijven werken. Deze methode zorgt ervoor dat er continu aandacht is voor de vraag, inzet en resultaten en dat het beleid waar nodig bijgestuurd wordt.

Per thema is aangegeven welke ambities er zijn, welke doelstellingen daarbij horen en op welke manier er gemonitord wordt. Met name de monitors van de GGD spelen een belangrijke rol in de beleidscyclus. Doordat gemeente Meierijstad steeds meer datagedreven wil werken, zullen de monitors met opgehaalde data een steeds grotere rol gaan spelen in de beleidscyclus. Met behulp van monitoring en de verkregen data wordt inzichtelijk welke interventies de gewenste resultaten opleveren en kan er snel en effectief bijgestuurd worden om zo te komen tot een optimaal mogelijk resultaat.

De incidentele middelen vanuit IZA en GALA hebben als doel om de beweging van zorg naar gezondheid te maken. Deze incidentele, tijdelijke middelen zijn er dus voor bedoeld om nu een beweging op gang te brengen. Een beweging waar nu een extra financiering voor nodig is, maar die zich later terug gaat verdienen door de effecten van succesvol en preventief gezondheidsbeleid.

Gemeente Meierijstad gelooft in de kracht van wijkgericht werken. Meierijstad heeft diverse kernen en wijken met allen een eigen identiteit. Deze diversiteit vraagt ook om verschil in beleid. Niet elke wijk en / of kern heeft dezelfde vragen en behoeften, zoals ook terug te lezen is in dit uitvoeringsplan per thema. Het kan dus zijn dat er in bepaalde wijken meer of andere interventies ingezet worden dan in de rest van Meierijstad. Ook hiervoor geldt dat er met behulp van monitoring bijgestuurd wordt waar en wanneer nodig.

Tot slot werkt gemeente Meierijstad steeds meer integraal en domein overstijgend samen. Kortere lijntjes intern en extern, elkaar weten te vinden en over je eigen grenzen heen durven kijken, zorgen voor een efficiënte en effectieve werkwijze waarmee de beste resultaten behaald kunnen worden.

